

Zvonik pred zap. fasado. Pred prezbiterijem dva prizidka pravokot. tlorisa. Zakristija ob prezbiteriju na sev. strani. Kamenit podstavek krog in krog Stene imajo med lizenami p oglobljene ploskve, Okna visoka polkrožno završena. Stene rumene, lizene in venci beli.

Stolp ima kamenit podstavek, navzgor nerazčlenjen, polkrožno završene line. Stene urmene, ogli in venci pod streho beli. Streha baročne oblike, krita s pločevino. Kamniti portali novi, preprosti. Tropilnik ob južni strani portala ima letnico 1845. Streha iz opeke.

Na zap. steni sev. prizidka, vzidan štirioglat kaemn z grobo letnico 1552.

Notranjščina: šamotni tlak. Medanji prostor ima obliko latinskega križa rezbit. malo ožji od ladje s 3 stranicami mnogokotnika zaključen. Svod v ladji je banja s sosovodnicami. Na križišču križni, prav tako kapeli. Prezbitelj banja - široka rebra s polkrožnim sklepnikom v zaključku prezbi Stene in svodi rumeni, pilastri ob stenah, loki beli.

Kor na 2 kamenith stebrih in potlačenih lokih. Orgeljska omara nova, skromna z baročnimi vazami in 2 bržkone sedečima angeljčkoma. Lesena balustrada.

Arstni kaemn nov v obliki kupe na nogi, lesena, s kupolo sv. Duha na vrhu. Stene okrašene s pilastri, angeljskimi glavicami in rastl. ornamentiko. V relief bogato kovana novejša vrata. Napis na ključavnici : M.

M. Kremžar, Domžale 1908, 2 nova kovinska lestenca. "Prižev pot po Fuhrichu iz 2 pol. 19. stol. Klopi nove. Ubhajilna miza kamenita s čednimi kovanimi vračci. Spovednice v juž. str. kapeli preprosto, vendar čedno delo 1. pol 19. stol. Prižnica kamenita, na okroglem stebru. Na balustradi slike 4 evangelistov in Jezusa na kovinskih ploščah Na strehi angeljz zlatim trakom.

Vprezbiterijevem zaključku neka novejša dekorativna slikarija.

Vel. oltar, menza in stopnice iz kamna, kamenit tabernakelj z baldahinom na stebrih in kupolo. 2 klečeča moleča keruba, 2 stoječa, moleča lesena angelja, kamnito jagnje božje, kovinska vratca s kelihom žitom in grozdejm, pozlačen kovinski križ s križanim.

Na kamnitih konzolah na steni nad vel. oltarjem 4 kipi iz štuk mase: sv. Peter, Pavel, Mohor in Fortunat. V vdolbini nad oltarjem kamenit moderno renesanskem okviru na renes. tronu sedeča Marija, frontalno, z Jezusom v naročju na levi. Jezus blagoslovja z desno, v levi drži oblo. Marija je držala prvotno v desni brčkone žezlo. Oba imata nove krone. Kip Marije iz 18. stol.

Portal v hodni proti zakristiji iz baroka iz 1. pol. 18. stol. iz črnega, rdečega, rumenega in belega črnotrakastega marmorja.

Ob slavolokih naspoti prezbit. kip stoječega Srca Jezusovega, nov iz mavca vlit.

V juž. kapeli ob vhodu misijonski križ, leseni križani. V steni v kame-
nitem okviru v vdolbini na konzoli kip Pieta, nov iz mavca.

Oltar nov prerpost, kamenit. Kipi iz mavca, glavni je sv. Jožef z ma-
lim Jezusom. Stranska sv. Alojzij, sv. Marko.

V sev. kapeli oltar, pendant k južnemu. Kipi iz mavca, sv. Ana z ma-
Marijo. sv. Ršula, sv. Barbara. V niši z modernim, lesenim renes. okvirom
v steni gotski kip Marije iz kamna, moderno neokusno polihromiran. Marija
sedi frontalno na tronu brez naslonjala. Suknja prepasana visoko pod
prsni je rudečkasta, plašč svetlo plav, ob nogah in od kolen doli zložen
v karakteristične gotske sklade gub. Źba imata krono. Jezus je nag, s ka-
rakteristično prekrižanimi nogami. Źedi na levem Marijinem kolenu, v levi
drži neki sad, z desno blagoslavlja. Obraz polepšan. Marija drži v desni
hruško, event. figo. Glava Marije nagnjena nekoliko na levo stran. Obraz
in lasje popravljeni, sr.15 stol event. 1. pol., viš. 75 cm.

Źkna v prezbit in kapelah ornamentalno slikana.

V juž. kapeli ob oltarju na leseni konzoli kip sv. Antona, les, kra-
sen barok. Zgornji del se zdi popravljen.

V stolpu 3 železni zvonovi K.I.D. 1918.

Zvonik prizidan že obstoječi zap. steni stavbe, kar se jasno vidi
na stiku ~~strek~~ sten in na tem, da je stena ometana in zglačena visoko go ri

v neometanem zvoniku.

Pripovedujejo da so bile v stari cerkvi nad zakristijo stare freske.
~~Im~~ Im Gebiete der Steinerbahn, Pri Keinmayerju.

1 pozlačen kepih. Valovito poligonalna noga, moderno baročno vzbokla ornamentika. Na nogi 3 medaljoni (emajl) sv. Alojzij, sv. Frančišek As. in sv. Katarina. Na kupi pa sv. Jožef, Marija v nebo vzeta, sv. Ana. Iz konca 19. stol.

Kadilnica 2 pol 19. stol, posrebrena in pozlačena. Moderna gotika, bogatih arhit. oblik, 6 molečih angeljskih kipov, vlita.

V obednici župnišča ~~kip~~^{slika} sv. Ana uči Marijo ~~inxxxxxxxixxxxxxxx~~.čitati. Kompozicija pomaknjena rahlo v diagonalo od leve proti desni. Ana sedi na balzinastem tronu z naslanjalom in pručico in čita iz knjige, ki jo drži odprto. Za Ano za stolom sv. Jožef, nagnjen naprej, nad njeno glavo na onlakah na levi 2 angelja, eden ima svetlice, eden moli. Zgoraj sv. Duh in skupina 3 angeljskih glav, ki so čisto layerjevske. Vdelava je pa za Layerja skoro prefinja, tudi kompozicija še mnogo prebaročna. Vdelava zelo fino delo, posebno sv. Jožef, angelj s cvetličnim vencem in košara s perilom za Marijo. Na desni v ospredju je nizek zelen stolček z rdečo draperijo. Slika je bila poprej na str. oltarju sv. Ane. Deloma vpliv Kremser - Schmitta, 2. pol. 18. stol.

V sev.stran. kapelici v niši gotska M.božja, sedeča na tronu, brez naslonjača v rokah drži Marija figo ali hruško, Jezus pa okrogel sad - jabolko. Delo čeden kip, ki je imel še staro, a poškodovano polihromacijo. Župnik ga je dal nesrečno prenoviti, slikar ga je neokusno premazal. Čas postanka nekako sral 5. stol. *eščeneec.

Stele, IX, 23.6.1921, str. 22.

V sev. str. kapeli v posebni vdolbini kamnita na nizkem sedežu brez naslonjala. M.b. z detetom sedečim s prekrižanimi nogami na levem kolenu, popolnoma nag. Marija ga opira z levo, z desno blagoslavlja, v levi drži jabolko, z desno drži hruško. Neokusno pobarvana. Jezusova glava odlomljena in pritrjena nazaj. Marijina glava verjetno predelana, vsaj lasje. Gubanje obleke tipično za 1. pol. 15. stol. pri tleh se začenjajo paralelno ob levi nogi lomiti. 3. leto 15. do srede stol. Visoko podpasana s širokim pasom z šnodlnom. Hrbet kipa izvotlen

Stele, LXXXVI, 30.3.1948, str. 38.

DOMŽALE, ž.c.M. Nebovzetje.

1.

Domžalske cerkve je bila zgrajena pred l. 1450. Iz tega časa izvira kip M.B. z detetom ki je stal v kamenitem gotskem gl. oltarju. in ki se nam je ohranila. Marija sedi na prestolu brez naslonjača. Izklesana je iz moravškega peščenca in je nalahno poslikana. Visoka je 75.cm. Obrnjena je proti gledalcu, glavo ima lahno sklonjeno proti detetu. Njen obraz je mil žal, da so lasje nekoliko posekani, še bolj pa so posekani nekdanji kodrčki Jezusa. Marijina obleka je visoko prepasana, čez rame ima plašč. Ob nogah je obleka nabrana v značilne gotske gube v obliki črke V. V desni roki drži hruško. Z levo pritiska k sebi dete, ki je brez obleke in ima prekrižane nožice. Jezušček drži v levi jabolko, z desno pa blagoslavlja. Kip se nahaja sed^{ja} v levi kapeli v bližini prižnice. V glavnem oltarju je stala do l. 1600, ko so postavili novi zlati oltar.

Kip Marije ki predstavlja tip Marije zavetnice s plaščem (Schutzmantel M.) se nahaja v novi kapelici pod cerkvijo. Kip predstavlja mogočno postavo Marijino v belem valovitem oblačilu in z zlatim plaščem. Marijino telo je zapognjeno še v gotski S liniji. Glavo obrača proti nebu. Krona je novejša. Marija ima raztegnjeni roki, s katerimi drži robova plašča, ki tvo^{ri} na ta način nekak šotor. Pod plaščem, ki nudi videz globoke prostornine je zbranih nekako 30 oseb. Na levi vidimo prav spredaj klečečega papeža, s t^{aro}, kardinala in škofa z mitro. Za temi so še drugi zastopniki cervenih stanov, od katerih se večina vidi le obrazi.

2.
Domžale, ž.c.M. Vnebovzetja.

Na desni vidimo prav spredaj kralja in za njim zastopnike svetnih stanov.

Marijini varovanci so upodobljeni reliefno (polkipi). Marija in varovanci pa so tako spretno skombinirani, da niti ne opazimo, da je Marija toliko večja kot ljudlje pod plaščem.

L. 1750 so odstranili zlate oltarčke in postavili nov vel. oltar v poznem baročnem slogu. V tem slogu je tretja Marija. Star popis jo imenuje Krajico mira. Marija z detetom sedi na novejšem prestolu, gleda proti gledalcu. V desni ima žezlo, v levi napravljenega Jezuščka, ki ima v roki zemeljsko oblo. Kip stoji v stranski kapeli. Četrta Marija v cerkvi je oljnata slika slikarja Mengova, ki predstavlja M. Vnebovzetje.

Slike: Najstarejši Marijin kip

Sedanji vel. oltar s Mengovovo sliko.

Janez Veider, Pod Grintavci I., št.3š26.1.1940

"Štiri gospodarice Domžalske cerkve"

str 1.

Cerkev brez arhit. in zgod. vrednosti. Iz 18.stol. je sedeč kip M.božje v vel. oltarju, ali prenovljen. Star je tudi kip M.B. pribežališče kristjanov v kapelici pod cerkvijo. Dosti šedna je spovednica. Sicer manjvredna moderna oprava.

Tri podobarju 5 kipov iz stare cerkve, ki so bi li poprej pod streho. So
čedni iz 2.pol.18.stol. 2 слиki, ena sv. Ana, je bržkone Layerjeva, Kr. na kri-
žu, nič posebnega.

Stele, CVIII, 8.5.1914, str.28.

Vel. oltar je prenovil Karl Götzl iz Kranja.

Zg.Danica, 1.1862, str. 114.

Nova str. oltarja Jožefa in Ane, ki ju je naredil kipar Tončič iz Kamnika
kip žal.M.B. pa je dar tirolskega tovarnarja Kurzthalerja.

Zg.Danica, 1.1896, str. 328.

Cerkev je bila vsa prenovljeba. L.1897 je dobila dva nova str. oltarja.
L.1898 pa ~~nov~~²² vel. oltar dva kipa Cirila i n Metoda, ki ju je naredil
Fran Tončič, kipar iz Kamnika.

Zg. Danica, 1.1898, str. 8.

str. 56 fotografija zunanjsčine cerkve in tabora.str. 58 Naša slika nam
hoče ohraniti v spominu, kakšna je bila Goričica nekdej. Močno utrij ena
stolpa kažeta, da je bila to trdnjava proti Turkom. Zdaj pa se je že
mnogo spremenilo.(op. c. na Goričici - sedaj ž.c. v Domžalah. Ime Go-
ričica se je ohranilo samo za kapelico M.b.)

Dom in svet, 1.1906, str. 56,58.

Kovan^a železna vrata. Tloris približno kvadrat. Zunaj kapolasta streha znotraj križni svod. Stene ornamentaino poslikane, na stropu simboli Marije sidro, lilija, vrtnice in morska zvezda.

Oltar lesen. Nova renes. kamnita menza (Horvat). Kipa sv. Frančiška in sv. Antona. Tip Marije s plaščem. Les. Marija drži plašč. Na steni pod njima na levi cerkveni stanovi, na desni svetni stanovi. Stlačene grupe, dosti dobre, močni gibi. V kardinalu rahel odmev poznogotskega tipa. Velike Michelangelovske brade in kontraposti. Iz zač- 17. stol. Marija ima telo postavljeno v S liniji. Gleda pa navzgor, krona nova.

2 slikani okni Srce Marijino in Jezusovo v archit. okvirih. Dobri tirolski deli. Podpis na obeh Innsbruck. Tirolska tudi kipa lesena (Groeden)

Stele, XL, 27.10.1926, str. 43' - 44.

Tip. boljše relief Marije zaščitnice s plaščem. Tip podoben enemu v muzeju iz Komende. Marija stoji, s krono na glavi, stopa z eno nogo (levo) malo naprej z rokami razprostira plašč pod katerim so v reliefu zastopniki vseh stanov. Nes, dobro delo iz konca 17. stol. Neokusno preslikana kakor M. božja v cerkvi.

Stele, IX, 23.6.1921, str. 23.

Vel. oltar je bil prenovljen. Delo je izvršil Karl Götzl iz Kranja.
Zg. Danica, 1.1862, str. 114.

"Novo cerkev, katero so letos začeli zidati v Goričici pri Domžalah, dogotovili so minuli teden že do strehe. Tem povodom bila je običajna lepa slovesnot."

Novice. - NOVICE, 14. oktober 1892. Leto L., list 42, str. 345.